

Grawitacja i wibracje

Indywidualna wystawa Ryszarda Ługowskiego prezentuje prace artysty z ostatnich sześciu lat. Większość z nich istnieje tu w nowych wersjach korespondujących z przestrzenią galerii Ośrodka Działań Artystycznych i tworzy zintegrowaną całość – rodzaj rozbudowanego environmentu.

Wszystkie prace wynikają z rozważań artysty dotyczących podobieństw i analogii między dwoma jakże odmiennymi dziedzinami rzeczywistości. Prawami fizyki i kosmologii z jednej strony, a sytuacjami społecznymi i psychologicznymi – z drugiej. Ługowski w absolutnie wyjątkowy sposób mobilizuje naszą wyobraźnię byśmy dostrzegali połączenia pomiędzy sferami rzeczywistości traktowanymi zwykle jako należące do całkowicie różnych porządków wiedzy. Scala to, co głęboko tkwi w naszej intuicji z naszą wiedzą intelektualną. Prowadzi drogą, na której obserwowanie materialnych przedmiotów (statycznych lub w ruchu) przywołuje wyobrażenia reguł obecnych w relacjach społecznych, naszej psychice czy kosmosie. Buduje poczucie przenikania się tych sfer i jedności świata w jego wielu skalach i wymiarach.

Przykładem może być praca „Spotkać innego” – kinetyczny obiekt złożony z dwóch dużych młotów umocowanych na pionowych sprężystych prętach. Uruchomienie ich powoduje czołowe zderzenie młotów. Od tego momentu rozpoczynają samoczynnie między sobą rytmiczne zbliżanie się i oddalanie. Początkowy konfrontacyjny konflikt przeistacza się stopniowo w relację coraz bardziej jakby ‘empatyczną’. Chociaż mamy przed sobą tylko dwie solidne formy z żelaza w ruchu, widzimy coś zdecydowanie więcej. Syntetyczny obraz przemian form współistnienia dwóch elementów. Przedmiotów? ludzi? grup społecznych? obiektów przestrzeni międzyplanetarnej? Nie mamy tu raczej do czynienia z metaforą, raczej to metonimia – związek skojarzeniowy powstały przez wyrażenie pewnego pojęcia jako odnoszącego się do wielu innych pojęć, może na zasadzie pogładowego przykładu.

Prace Ryszarda Ługowskiego skonstruowane są z wykorzystaniem (i zobrazowaniem) fizycznych napięć pomiędzy ciężkimi materialnymi obiektami, miękkimi tworzywami i drobnymi przedmiotami. Tworzą przestrzenne sytuacje uruchamiające wyobraźnię, inspirujące do medytacji nad regułami świata w jakim żyjemy. Niejednokrotnie też można dostrzec w nich surowe ‘materialne’ piękno skłaniające do jego kontemplacji. Tytuły dzieł wprowadzają element pojęciowy i poetycki, dyskretnie sugerują widzom interpretacje lub tropy do swobodnej refleksji. W przypadku obiektu „Nanga Parbat” tytuł przywołuje kontekst tragedii wybitnego himalaisty na stoku wskazanego w tytule górskiego szczytu. Inne tytuły, już same w sobie, sygnalizują charakterystyczny dla Ryszarda Ługowskiego rodzaj refleksyjnej wrażliwości. Łącznie zaś tworzą intrygującą konstelację znaczeń: „Wiatr nad skałą”, „Spojrzenie z oddali”, „Wszech-światy”, „Globalna dekonstrukcja”, „Pozorna rzeczywistość” i „Stabilna niestabilność”.

Ten ostatni można uznać za bazowy dla aktualnego etapu twórczości artysty i dla całej prezentacji w Ośrodku Działań Artystycznych. Odnosi się do podstawowego dla współczesnej kosmologii faktu niestabilności Wszechświata, który jakże często w potocznym wyobrażeniu uniwersum Kosmosu jawi się nam jako przestrzeń stabilności – wiecznego porządku i harmonii. Jego przeciwieństwem wydają się dzieje ludzi na Ziemi wypełnione dramatycznymi wydarzeniami i gwałtownymi zwrotami biegu zdarzeń. To przeciwieństwo jest jednak złudzeniem wynikającym z perspektywy czasu ludzkiego – życia jednostki czy niemal całego gatunku ludzkiego. Natomiast w kosmologicznej perspektywie wszystko jest w stałym ruchu, przemianach przestrzennych lub energetycznych, wibracjach i stałym oddziaływaniu przeciwstawnych sił. Uwzględnienie takiej perspektywy w naszym ziemskim bytowaniu – takie spojrzenie z oddali – jest być może najogólniejszym

przesłaniem wystawy.

Grzegorz Borkowski, kurator wystawy

Ryszard Ługowski studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom uzyskał w 1982 roku w pracowni profesora Stefana Gierowskiego na wydziale malarstwa, jednak niemal od samego początku swojej samodzielnej drogi twórczej zajmuje się rzeźbą, artystycznymi instalacjami i rysunkiem. Tworzy też filmy eksperymentalne. W 2017 roku powołał wraz artystką Pauliną Sylwestrowicz formację artystyczną EX NIHILO - Muzyka Pustki, która z powodzeniem realizuje performanse wizualno-dźwiękowe inspirowane filozofią zen. Prowadził pracownię intermediiów w Instytucie Sztuk Pięknych na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz pracownię rysunku na Wydziale Malarstwa i Grafiki na ASP w Warszawie. W latach 2001-2023 kierował Galerią XX1 w Warszawie. Obserwuje ciała niebieskie z użyciem wyspecjalizowanego sprzętu, strzela sportowo. Jest autorem znaczących wypowiedzi na temat ogólnych zagadnień sztuki i własnej praktyki artystycznej.